

NAŠ GLAS

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

občina krško

Poština plačana v gotovini

Št. 16 · Letnik XI · 8. november 1990

Voda življenje daje, lahko pa ga tudi zagreni!

Poplavni val, ki je med letošnjimi prazniki vseh svetih razdejal dobršen del Slovenije, je na območju občine Krško divjal nekoliko manj učinkovito. Zato so tudi posledice nekoliko blažje, kot, na primer, v ostalih dveh posavskih občinah in drugod po republiki. Res je k temu pripomoglo tudi dejstvo, da je naše kraje obšlo hudo deževje, in ker ni bilo nalivov, tudi hudourniki niso pokazali svoje razdiralne moči.

Kljub vsemu pa tako zlahka vse skupaj le ni šlo in ponekod je bilo, kljub temu da je vse prizadete spreletaval ledeni srh, kar pošteno vroče. Najbolj prizadeti so bili očitno v osmih družinah (v Krškem in Dolenji vasi), ki jih je bilo treba izseliti, ter seveda krški obrtniki, ki jih je narasla Sava grdo presenetila in jim povzročilo veliko škode. Voda je začasno osvojila tudi nekaj poslovnih prostorov na Dalmatinovi in v lokalnih napravila razdejanje. Pohištvo, narejeno po sodobnih standardih — iz ivernih plošč, je seveda uničeno, ob njem pa še marsikaj.

Vse skupaj je spremljal in skušal v kar največji možni meri obvladovati krški občinski izvršni svet, ob njem pa seveda še štab za civilno zaščito, gasilci in še marsikdo. Hoteli smo vam dati podrobnejšo informacijo o dogajanju in o njihovih skupnih prizadevanjih, zato smo pripravili tole številko Našega glasa.

V petek in soboto (2. in 3. novembra 1990) je imel krški izvršni svet tri seje. Pred tem pa se je njegov operativni del sestel že 1. novembra popoldne. Takrat so od ustreznih republiških služb, zlasti pa od hidrometeorološkega zavoda pridobili nujne podatke o vodni gladini, padavinah, vremensko napoved... Zaradi pričakovane rasti vodne gladine so se domenili, da pričrejo takoj obveščati prebivalstvo in organizacije, ki bi bile potencialno ogrožene. Tako so navezali stike s podjetjem Videm, NEK, poveljnikom štaba civilne zaščite za krško krajevno skupnost, poklicno gasilsko enoto, vsemi prebivalci ob levem in desnem bregu reke Save na območju, kjer so pričakovali izljuje vode...

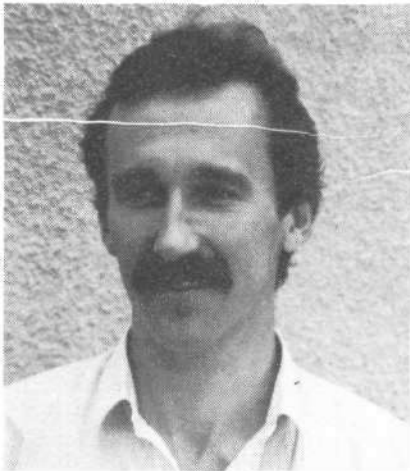

Foto: Ljubo Potočnik

Izvršni svet Skupščine občine Krško je ocenil, da gre za hujšo elementarno nezgodo.

Obveščanje so opravili osebno člani izvršnega sveta in prostovoljnega gasilskega društva Krško. Organizirali so tudi opazovanje naraščanja vodotoka Save in Krke ter na podlagi zbranih podatkov aktivirali občinski štab civilne zaščite. V akcijo (zlasti evakuiranja ogroženih) so vključili še občinski Center za socialno delo, Zdravstveni dom, Dom upokoencev — zaradi nastanitvev...

Po seji izvršnega sveta so opravili še dogovor z občinskim štabom za civilno zaščito ter z vodstvi poklicne in prostovoljne gasilske enote, se domenili za organizirano reševanje problemov in odstranjevanje posledic povodnji. Nalogo, da nadaljujejo z odstranjevanjem posledic, so dobili tudi vsi prebivalci, uporabniki in upravljalci prizadetih objektov. O stanju v občini so sproti obveščali tudi ustrezne republiške organe.

Franc Pavlin, član krškega izvršnega sveta: »V petek, 2. novembra, smo imeli sejo zjutraj in zvečer. Seznanjali smo se s položajem, organizirali vključevanje sredstev in ljudi po potrebi, naročili inšpektoratu in Kostaku pregled vzorcev pitne vode iz vseh večjih zajetij krške občine, ne glede na njihovo lokacijo. Sklenili smo prebivalcem svetovati, naj vodo pred uporabo prekuhavajo, in TA UKREP O PREKUHAVANJU VODE ŠE VELJA DO PREKLICA. Obstaja namreč resna nevarnost, da bo podtalnica prišla v pitno vodo šele čez nekaj dni. Zato vodo v zbiralnikih še vedno nadziramo. Že Na večerni seji smo imenovali tudi komisijo za spremljanje in ocenjevanje nastale škode.«

Foto: Ljubo Potočnik

Sava je tokrat pokazala zobe — obiskala je Krško in okolico. Iz prostorov postaje milice (in še od kod!) so jo morali spraviti gasilci s črpalkami! Niti najbolj črnogledi niso pričakovali, da se bo res zgodilo tisto, kar so pravočasno napovedovale pristojne službe. Zato je marsikje nesreča še večja — kar bi se (če bi bili disciplinirani) lahko pravočasno obvarovali največje škode.

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE: Izdaja: Indok center skupščine občine Krško — Naklada: 2100 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, Telefon: (0608) 31-768 — Grafična priprava DIC — Grafika, Novo mesto — Tisk: Tiskarna Novo mesto — Glasilo je oproščeno

temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informacije št.: 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. Rokopisov in slik ne vračamo.

Prizadevni nepoklicni udeleženci

»Največje breme pri reševanju opreme in odpravljanju posledic poplave je padlo na prostovoljno gasilsko društvo Krško, za kar mu občinski izvršni svet in štab za CZ izrekata vse priznanje,« smo izvedeli v štabu CZ. Tudi člani prostovoljnega gasilskega društva iz Dolenje vasi so se pravočasno vključili v akcijo in učinkovito opravili evakuacijo dveh prizadetih družin.

Franc Pavlin, član IS: »Zlasti pri nepoklicnih organizacijah sta bila sodelovanje in prizadevnost na zelo visoko ravni, medtem ko je pri poklicnih to marsikje zatajilo, marsikdo izmed odgovornih bi lahko poklical ali celo moral poklicati, se pozanimati, si stvari ogledati... Morda bi se dalo s skupnimi močmi tudi še kaj dodatno postoriti, še zmanjšati škodo. **Tudi v lastnih vrstah bomo morali oceniti delo in se sistematsko (samokritično) lotiti pomanjkljivosti.**

Bile so tudi pripombe na naše delo pri obveščanju o grozeči nevarnosti. Nekateri očitno skušajo na nas zvaliti krivdo za svojo nesrečo. Dejstvo pa je, da so nam, ko smo jih prvič prihajali opozoriti, nekateri dejali, da zganjamo paniko. Šele ko so z evakuacijo zamudili, so izjavili, da so bili prepozno obveščeni. Naši ljudje imajo točno zabeležen čas, ko so posameznike obvestili o nevarnosti, poplavnem valu, ki se bliža. Vse te stvari smo dokumentirali, vključno s podatki, za katere objekte smo le stežka našli odgovorne ljudi, upravjalce — skratka tiste, ki bi po svoji dolžnosti MORALI biti dosegljivi že zaradi lastnega čuta odgovornosti.«

Foto: Ljubo Potočnik

Elektrikarji so bili na terenu

Velika voda tudi elektroenergetskim napeljavam ni prizanesla, zato so imeli delavci krške Elektrodistribucije, ki skrbi za omrežje v treh posavskih občinah, cel petek in soboto polne roke dela.

Najhuje je bilo v Sevnici. Ker je voda pretrgala energetske kable, je stari del mesta en dan ostal brez elektrike. Izpad so nadomestili z izposojenim agregatom, ki so ga vklopili zdaj v enem zdaj drugem delu območja, tako da so bili ljudje za silo preskrbljeni s tokom za ogrevanje in druge nujne potrebe. V Krškem so zaradi visoke vode morali v petek za več ur odklopiti transformatorski postaji pri Papirkonfekciji in na Dalmatinovi. V Brestanici, kjer je plavajoče drevo podrlo daljnovod čez Savo, so provizorično uredili napajanje železniške postaje, tako da je bil izpad le kratkotrajen. V brežiški občini je na srečo le zalilo nekaj omaric, čeprav so pričakovali, da bo tam prišlo do hujših poškodb.

Ker pa je bilo veliko elektrovodnih naprav zalitih z vodo, dela po poplavi še zdaleč niso končana. Zdaj morajo elektrikarji pregledati in očistiti vse daljnovode ob Savi, omarice in priključke, poravnati drogove, preveriti, ali betonski stebri niso morda razpokani. Kot je povedal Dušan Šetinc iz krške Elektrodistribucije, **bodo dela do dokončne vzpostavitve normalnega stanja verjetno trajala tja do konca leta, v tem času pa bodo verjetno potrebni občasni odklopi.**

Foto: Ljubo Potočnik

Opis poplavljenih območij

Iz teleksa, ki ga je krški občinski štab za civilno zaščito poslal Republiškem centru za opazovanje in alarmiranje, povzemamo opis poplavljenih območij: del travnikov v dolžini 1 m x 30 m ob cesti Brestanica—Blanca, polja in travniki v Spodnjem Starem gradu (300 x 200 m), del obrtne cone (200 x 40 m), del ceste Brege—Krško in polja ob njej, vrtovi in en objekt v Brestanici (Kantalon), cesta Zidani Most—Drnovo — odsek na obvoznici v Krškem (300 x 50 m) ter vse kleti ob njej.

Poplavljeni objekti

Med objekti so bile poplavljeni obratovalnice Amigo, Darja, Kerin, Jakša, obrtna cona in obrtna zadruga, izmed lokalov pa Rozalija, Kosova pivnica, kemična čistilnica in trgovina Zastava. Voda je vdrla tudi v kletne prostore Postaje milice in UNZ, Občinskega štaba za teritorialno obrambo, Centra za obveščanje in opazovanje, Savaprojekta, Novotehne prodajalne (na stadionu), upravnega dela Zdravstvenega doma, Glasbene šole, stanovanjskih objektov na Valvasorjevem nabrežju, na stadion, igrišče za tenis...

Težave pri obratovanju so imeli v NE Krško, podjetju Videm, v Papirkonfekciji, začasno (okrog 10 ur) pa je bil tudi del mesta ob obvoznici brez električne energije in telefonskih zvez.

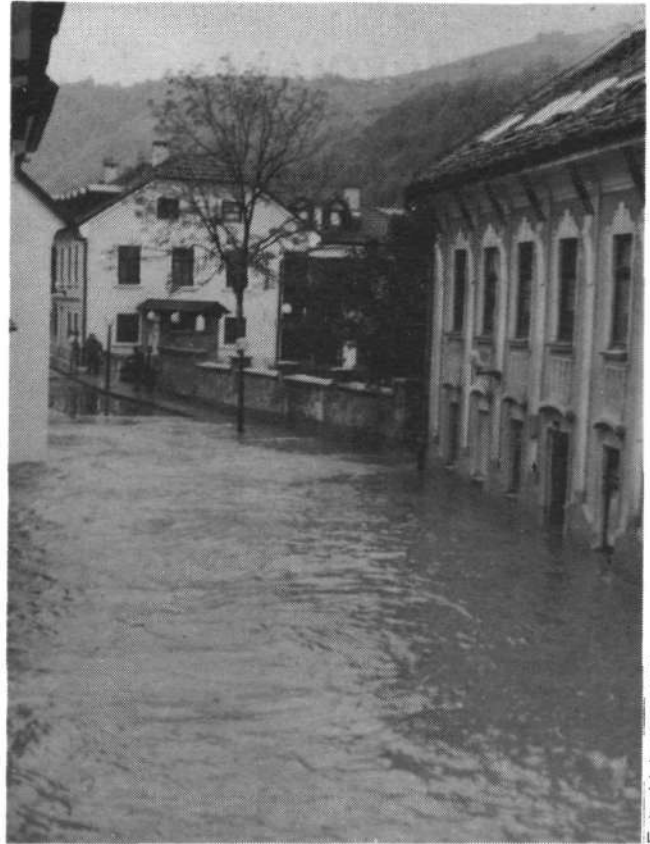

Foto: Ljubo Potočnik

Foto: Ljubo Potočnik

Pomoč Rdečega križa Slovenije

Občinska organizacija Rdečega križa Krško se je ob plavi v Krškem 1. in 2. novembra takoj povezala s štabom civilne zaščite, v ponedeljek, 5. novembra, s Centrom za socialno delo in IS Skupščine občine Krško, poročala o razmerah v naši občini Skupščini Rdečega križa Slovenije in takoj začela ukrepati.

Vsem najhujše prizadetim smo ponudili pomoč v oblačilih, vendar jih trenutno niso potrebovali — vzeli jih bodo, ko se jim bodo uredile stanovanjske razmere.

Od Skupščine RKS smo že dobili obvestilo o nakazanih 40.000 din, ki jih bomo v naslednjih dneh porabili za nabavo opreme — potrebščin za poplavlence.

V sredo, 7. 11., smo od Skupščine RKS dobili še jogije, odeje in rjuhe. To bomo razdelili devetim najhujše prizadetim družinam iz Ribiške ulice, Valvasorjevega nabrežja, Pesjega in Starega gradu.

Posamezniki iz naše občine so že ponudili stanovanjsko opremo, ker pa so potrebe po taki opremi velike, prosimo občane, da morebitne ponudbe sporočijo na **Občinsko organizacijo RK Krško, tel. 31-053**.

V naslednjih dneh bodo aktivisti RK z našimi pooblastili zbirali **prostovoljne denarne prispevke za pomoč poplavljenecem**. Prosim vse občane, da podprejo to humanitarno organizacijo.

Občinska organizacija RK Krško
Meta Habicht

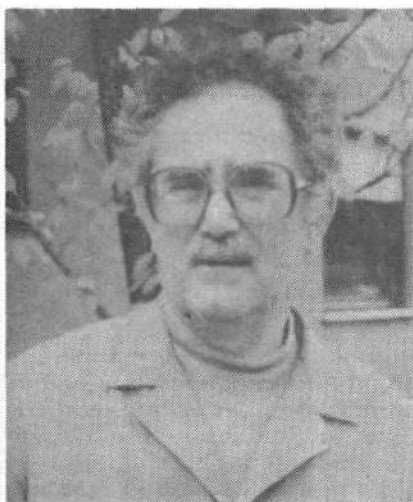
Komisija za ocenjevanje škode

Anton Bučar, član krškega izvršnega sveta,

je bil imenovan za predsednika komisije, ki naj bi zbrala podatke o nastali škodi: »Komisija je prvo stopnjo dela opravila, organizirali smo dežurstvo za zbiranje podatkov po telefonu. Naša dvanajstčlanska komisija si je prijavljeno škodo v treh dneh ogledala tudi na terenu, posamezne primere pa ekipe še pregledujejo. Vabilo oškodovancem za prijavo zahtevkov smo objavili preko javnih medijev, organizirali smo dežurstvo in vsakdo je imel možnost poklicati in prijaviti škodo.

Ocenjujemo sicer, da smo jo v krški občini, glede na katastrofalne razmere drugod, še poceni odnesli. **Do tega trenutka ocenjena**

škoda znaša 66,5 milijona din. Žal pa je, gledano s stališča posameznika, tam, kjer je voda poplavila, stvar ravno tako tragična, kot kjerkoli drugje v republiki. Najbolj je prizadet Savaprojekt, kjer bo sploh škodo težko nadoknaditi. Bili so sicer pripravljeni na povodenj, vse, kar bi bilo lahko ogroženo, so dvignili na višjo raven, a voda je drla s tako silo, da se ji ni bilo moč upreti. Šlo je pač za izjemen primer, gladina je narasla tako, kot že 100 let ni, saj je bila za celih 70 cm višja kakor od doslej najvišje izmerjene, to je leta 1933. Naravi je pač nemogoče biti kos.

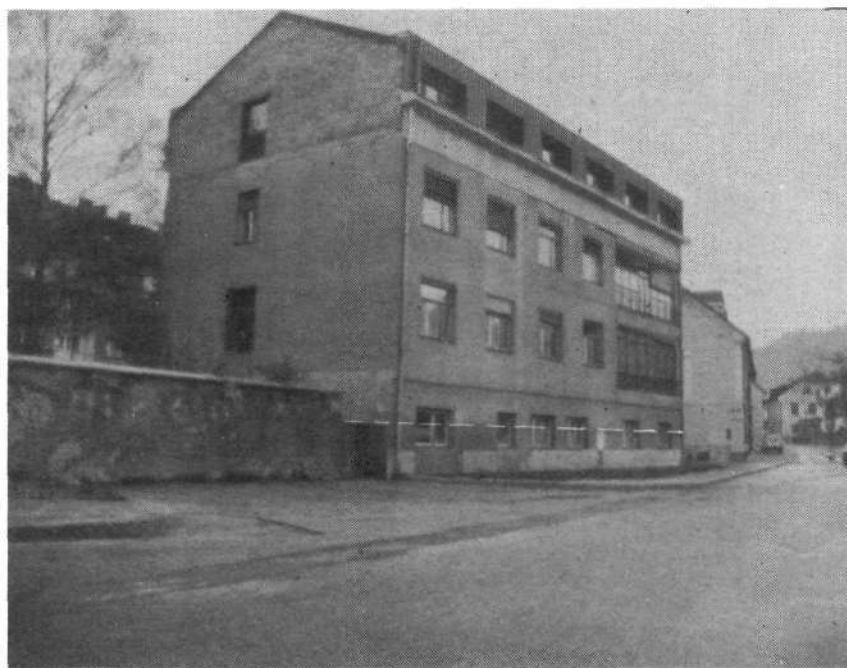
Peter Žigante, Savaprojekt:

»Savaprojekt je utrpel škodo na objektu, opremi, materialu in nedokončanem delu. Tako je šlo 'po vodi' 9 projektov v obliki matric in spisov, vrednih čez 6 milijonov din; matric za en letnik tehničnih projektov; lokacijskih dokumentacij za 700.000 din in del arhiva lokacijskih dokumentacij. Uničena je 4- do 5-mesečna zaloga materiala za delo, od opreme pa 11 risalnih desk, 25 omar, 120 metrov polic, 19 pisalnih miz, pregradne ste-

ne, tipkarske mize, pisalni stroj, računalnik, fotokopirni stroj, sesalniki, 750 litrov amoniaka in še kaj. V garaži je zalilo dva osebna avtomobila. Uničeni so vsi tlaki v Urbanizmu, ometi, do določene mere instalacije, gorilnik in kotel centralne kurjave. Skupna škoda znaša 9 milijonov 627 tisoč din. Ker pa imamo pri nas dejansko prizadete proizvodne prostore, bo to vplivalo na delo še več mesecev.«

V cvetličarni Toneta Kerina

so hitro poskrbeli za najnujnejšo zalogo cvetja, tako da je prodaja v ponedeljek že tekla. **Anica Kerin**, ki skupaj z možem vodi lokal, pa je o povodnji v lastni hiši povedala tole: »Naša hiša je grajena 30 cm nad najvišjim vodostajem iz leta 1933 in talnica nam ni nikoli nagajala. Zdaj pa je voda uničila vso zalogo cvetličarskega materiala, vse pohištvo v delavnici, jedilnici in garderobi, vse orodje in pomožni material, zamrzovalno skrinjo in celo shrambo, kurilnico in garaže, kjer je bilo tudi skladišče za cvetličarno (zemlja, gobe in drugo). Saj smo dvignili gorilec za centralno kurjavo, skrinjo tudi, nad meter visoko, ampak ker je bila v naši hiši voda 160 cm visoko, je vse razmetala. Odtrgalo nam je troje vrat, tako da je potem voda veliko tega odnesla, med drugim steklenice in kozarce z ozimnico, vreče z zemljo. Potem smo se z našimi sedmimi zaposlenimi dekletji lotili čiščenja, pomagali so tudi prijatelji. Škode v denarju sami še nismo ocenjevali, komisije pa do danes (6. 11.) še ni bilo.«

Lise na zidu označujejo višino, do katere je segla voda.

Marjan Jakša, Kamnoseštvo:

»Pri nas je uničena spodnja delavnica s stroji, ki so fiksirani, vsa oprema, tlaki, razbite so šipe na oknih, z razmočenih sten odpada belež. Material in novi izdelki, ki so bili zunaj delavnice, so vsi umazani. Te moramo zdaj najprej umiti, stroje pa razstaviti, umiti, posušiti, namazati in sestaviti nazaj. Vsaj mesec dni časa nam bo vzelo, da bo proizvodnja lahko spet normalno tekla. Po prvih ocenah imamo samo na elektroinstalacijah in strojih za okoli 1 milijon dinarjev škode, zaradi izpada proizvodnje pa je bo še za kakih 300.000. Rešili smo večino dokumentacije in prenosne ročne stroje. Vse, kar se je dalo, smo začeli pravočasno seliti, a naša dejavnost je pač taka, da veliko nismo mogli narediti.«

Foto: Ljubo Potočnik

Pri Jakševih so takole ujeli svojo plavajočo cisterno, škode pa je kljub temu za zvrhano mero in dela pri sanaciji (na zgornji sliki) še dolgo ne bo konec.

Ernest Breznikar, Občinski štab teritorialne obrambe:

»Oborožitev in opremo smo v glavnem rešili. Nam je pa voda obrnila nekaj zabojev, ki smo jih bili dvignili, in naredila nekaj škode na tehničnih sredstvih, ki so bila shranjena v tako imenovanih VODOTESNIH zabojih. Največ škode je na samem objektu, tudi zato, ker je v naši stavbi zbiralnik maščob iz naše hiše, UNZ in pizzerije. Odpadno olje se je nabralo na stenah v višini enega metra in te obloge zdaj poskušamo odstraniti, a uspeh je zaenkrat zelo slab. Zdaj se je pokazalo, da bo pri nas nujno preurediti skladišče, saj takšno, kakršno je zdaj, ne ustreza za material, ki ga hranimo pri nas. Koliko bo škoda znašala v denarju, bomo ocenili potem, ko bomo podrobno pregledali ves material.«

Vračilo škode

Na večerni petkovi seji (2. novembra) so se člani krškega izvršnega sveta seznanili tudi s finančnimi in drugimi možnostmi za pomoč prizadetim, proučili so izvedbene akte za odstranjevanje posledic, zlasti pa skušali urediti oskrbo s pitno vodo.

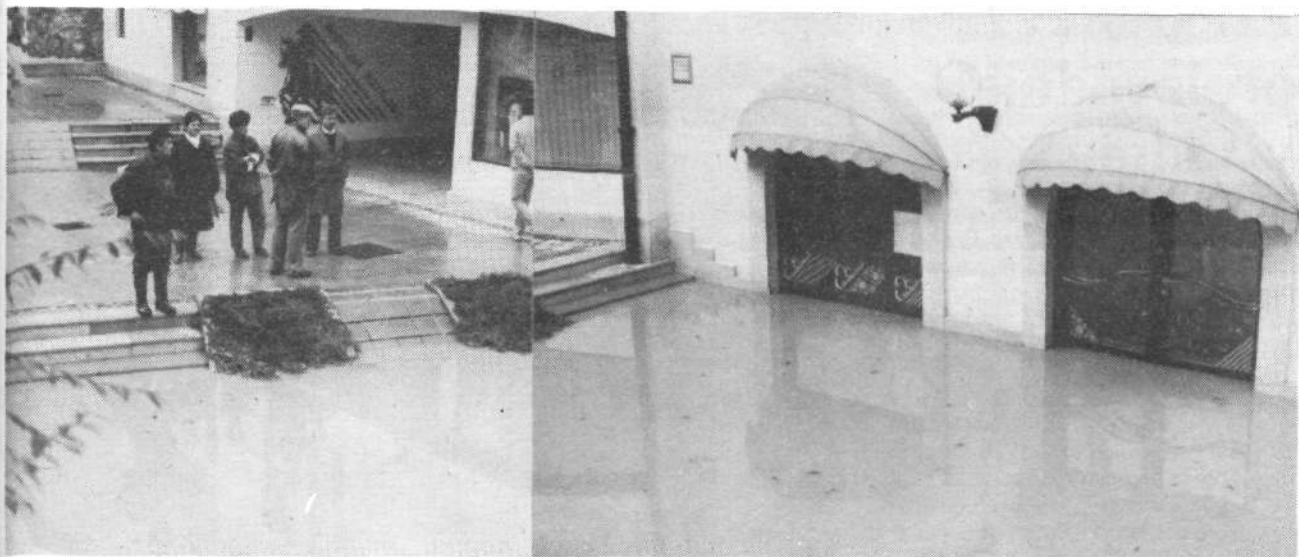
Pregledali so morebitna razpoložljiva sredstva v proračunu, pri Zavarovalni skupnosti Triglav, preštudirali možne odpise davkov... O vsem tem bodo sklepali na podlagi popisov in prijav — od primera do primera.

Hotelu Sremič

je v starem Krškem voda poškodovala dva lokala, okrepčevalnico **Rozalijo** in **Pizzerijo**. Računovodkinja **Helena Poznič** je o škodi povedala naslednje: »V Rozaliji je poplavilo vse gostinske in pomožne prostore. Uničilo nam je stenske in druge obloge, sedežne garniture, oblazinjene klopi, troje lesenih vrat, štiri complete kompresorjev v točilnem pultu, dva elektromotorja za pomivalni stroj, črpalko za aparat za kuhanje kave, omet in oplet. Rešili so nekaj opreme, ki so jo dvignili, in vhodna vrata, ki so jih še pravočasno sneli. Po naši oceni je v Rozaliji škode za 200.000 din. V Pizzeriji je zalilo kletne prostore, v njih uničilo 8 vrat, leseno predelno steno, talno oblogo, agregat za hladilnik, omet in oplet. Pijačo so pravočasno znosili v zgornje prostore, škode pa je za okoli 60.000 din.«

Foto: Ljubo Potočnik

NEK ni bila ogrožena

Obilno deževje v minulih dneh je domala po vsej Sloveniji ohromilo normalno življenje in delo ljudi. Vodna ujma pa ni prizadela normalnega varnega obratovanja jedske elektrarne.

Pri normalnem pretoku oziroma nivoju vode je globina vode pred jezom (pred zapornicami) okoli 3 metre. V noči s četrta 1., na petek, 2. novembra, je višina vode reke Save narasla na 7,75 metra, pretok pa na 3200 kubičnih metrov v sekundi. Preliv Save na območje objekta je preračunan na višino 9,15 metra oziroma na pretok 4275 kubičnih metrov v sekundi, kar je pretok 10.000-letnih vod. Iz tega je razvidno, da na našem objektu pri tem pretoku še ni nevarnosti poplave.

In kakšna je bila kronologija dogodkov — tempo rasti pretoka?

Pretok 800 kubičnih metrov Save na sekundo je še »normalen«; to pomeni, da imamo v tem primeru zapornice še vedno v funkciji zaježitve, ni pa »normalen«, ko gre za pogostost takega stanja. Tak pretok je bil v

Foto: Miran Pribožič

četrtek, 1. novembra ob 9. uri dopoldan, ko se je začel hitro povečevati in je čez osem ur narastel na 2300 kubičnih metrov na sekundo in v naslednjih osmih urah »pritekel« na rekordnih 3200. Ta pretok je izračunan na podlagi profila reke Save pri jezui, vedeti pa je treba, da je bil dejanski pretok večji, saj se je Sava razlivala po desnem bregu oziroma po polju proti Bregam.

Zaradi hitrega porasta pretoka Save in s tem tudi povečane onesnaženosti — predvsem mehanske so operaterji v četrtek ob 17.56 zmanjšali moč elektrarne na 80 %. Ta redukcija je trajala dobrega pol dneva, nato pa so moč elektrarne zopet vrnili na prvotno raven.

Miran Pribožič

Prekinitev proizvodnje v Vidmu

Narasla Sava, ki se je 2. novembra dvignila za 85 cm nad doslej najvišji nivo iz leta 1964, je v tovarni Videm povzročila izpad proizvodnje celuloze in papirja v količini približno 760 ton. Z umazanijo in muljem, ki ju je narasla Sava prinesla v zajetje vode v savski črpalnici, se je zaprl dovod vode, tako da je zaradi pomanjkanja vode morala stati **proizvodnja celuloze od 22. ure 1. novembra do 18. ure 3. novembra in proizvodnja papirja na PS 2 in PS 3 po približno 7 oziroma 5 ur.**

Zaradi zastojev znaša izpad proizvodnje celuloze 680 ton (izpad prihodka 4,9 milijona din), izpad proizvodnje papirja na papirnem stroju II 38 ton (izpad prihodka 418 tisoč din) in izpad proizvodnje papirja na papirnem stroju III 42 ton (izpad prihodka 462 tisoč din).

V skladišču z opremo za novi papirni stroj I je poplavilo 187 elektromotorjev. Škoda, ki je zaradi tega nastala, znaša 490 tisoč din.

Na savski črpalnici smo uvedli dežurstvo in potem začeli ročno čistiti naplavine, ki so zamašile rešetke na mehanskih grabljah.

Ocenili smo, da znaša škoda, v katero je všteta tudi škoda zaradi izpada proizvodnje in prihodka, 6 milijonov 270 tisoč dinarjev.

Dipl. inž. Milan Šetinc

Zadnje od dosedanjih poročil

6. novembra 1990

Stanje v občini Krško po zadnjem deževju in poplavih se normalizira. To velja predvsem za prizadeta podjetja, stanovalce in lastnike obratovalnic.

Foto: Miran Pribožič

Komisije za ocenjevanje škode so opravile delo in so škodo ocenile. Skupna škoda, na grobo ocenjena, je 66.603.000 din.

Ekipe Zavoda za socialno medicino in higieno iz Novega mesta je opravila dezinfekcijo vseh prostorov razen skladišča OŠTO, kjer bo opravljena, ko bo skladišče očiščeno.

Ukrep prekuhanja vode še vedno velja. Osem družin z 20 člani je začasno preskrb-

ljenih. Za dokončno rešitev problema bosta poskrbela Center za socialno delo in Izvršni svet.

Ceste so v glavnem očiščene, čiščenje se nadaljuje.

Dokončna sanacijska dela bodo opravili resorni organi z ustreznimi organi in službami.

Sekretariat za ljudsko obrambo